

Sajtóközlemény
Luxembourg, 2015. február 17.

Európai Számvevőszék: a kiadások esetében megfigyelhető magas hibaarány fő oka a vidékfejlesztési politika összetettsége és a tagállamok kontrollrendszereinek gyengesége

Az Európai Számvevőszék által a mai napon közzétett jelentés szerint a vidékfejlesztési politika terén előforduló legtöbb hiba a tagállamok által meghatározott feltételek nem teljesítéséből adódik. A tagállami ellenőrző hatóságok észlelhették és korrigálhatták volna a vidékfejlesztési beruházási intézkedésekhez kapcsolódó hibák többségét. Kontrollrendszereik hiányosak, mivel az ellenőrzések nem eléggé mélyrehatóak és elégtelen információkon alapulnak.

„Fontos megérteni a vidékfejlesztési politika terén megfigyelhető elfogadhatatlanul magas hibaarány mögött álló okokat. A hibaarány csökkentésének kulcsa a – szakpolitikai célok, mint pl. a mezőgazdaság versenyképességének fejlesztéséhez hozzájáruló – kiadásokra vonatkozó szabályok száma és összetettsége, valamint a szabályok betartásához szükséges erőfeszítés közötti egyensúly megtalálásában rejlik” – jegyezte meg Rasa Budbergyté, a jelentésért felelős számvevőszéki tag.

A számvevők becslése szerint a 2011 és 2013 közötti három évben a vidékfejlesztési kiadások terén előforduló hibaarány 8,2 % volt, ami több mint négyszerese a lényegességi küszöbnek. A beruházási intézkedések (főként mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozási berendezések beszerzésére vonatkozó támogatások) tették ki a hibaarány kétharmadát, míg a „területalapú támogatások” (beleértve a környezetbarát gazdálkodási technikák használatából eredő többletköltségek kompenzációját) a fennmaradó egyharmadot.

Az uniós ellenőrök megállapították, hogy a beruházási intézkedések esetében a hibák észleléséhez és korrigálásához szükséges információk elérhetők voltak a tagállami hatóságok számára, de azokat sok esetben vagy nem használták fel, vagy nem kérték be. Az ellenőrök megállapítása szerint a hibaarányból csak 16 %-ot tesz ki az uniós szabályok közvetlen előírásainak be nem tartása, míg a legnagyobb részt, 84 %-ot a tagállami szinten meghatározott feltételek megsértése.

A beruházási intézkedések esetében az ellenőrzés feltárta továbbá, hogy a közintézmények lényeges hibaforrások, a közbeszerzési szabályok be nem tartása miatt. A Számvevőszék megállapította, hogy erre két fő ok adhat magyarázatot: egyrészt a vidéki infrastrukturális projekteket gyakran kis önkormányzatok valósították meg, amelyek nem rendelkeznek széles körű tapasztalattal a közbeszerzési eljárások lefolytatása terén, másrészt egyes kedvezményezettek a korábban már hasonló árut szállító vagy hasonló szolgáltatásokat nyújtó konkrét vállalkozókkal történő együttműködést részesítik előnyben, ezért a szerződéseket közvetlenül ítélték oda. A kifizető ügynökségek ez ellen egyetlen alkalommal sem léptek fel, hiába nem tartották be az átláthatóság, az objektivitás, a megkülönböztetésmentesség és a megfelelő közzététel közbeszerzési alapelveit.

A Számvevőszék megállapította, hogy a mezőgazdasági termékek feldolgozásának támogatására szolgáló intézkedés volt hibákra leginkább hajlamos, ahol a köztámogatás projektenként akár több millió euró is lehet. A támogathatósági feltételeknek a magán- és közszférabeli kedvezményezettek általi nem szándékos megsértése a hibaarány negyedét tette ki, míg a magánkedvezményezettek által elkövetett csalásgyanús esetek további egynolcad résszel járultak hozzá a hibaarányhoz.

A területalapú támogatás esetében a hibák fő oka a gazdálkodási kötelezettségvállalások be nem tartása volt, mivel a mezőgazdasági termelők nincsenek ösztönözve az előírások teljesítésére, a kötelezettségvállalások ellenőrzési aránya és a szabályok megszegése miatt kiszabott szankciók mértéke is egyaránt alacsony.

A Számvevőszék véleménye szerint a Bizottság cselekvési tervekkel a megfelelő irányba tesz lépéseket a hibák okainak kezeléséhez. Hiányosságnak tekinthető azonban, hogy a tagállamok által végrehajtott cselekvési tervek leginkább a már felmerült problémákra reagálnak, és nem foglalkoznak rendszerszinten a hibákat okozó összes problémával. Ezenkívül az uniós szinten leggyakrabban előforduló hiányosságokra vonatkozóan sincsenek megelőző intézkedések.

A vidékfejlesztési kiadások területén előforduló hibák csökkentése tekintetében a legnagyobb lehetőséget a vidékfejlesztési programoknak a Bizottság általi felülvizsgálata és jóváhagyása, valamint a tagállami szabályozási kereteknek a tagállamok általi végrehajtása jelenti.

E sajtóközlemény és a szerkesztőknek szóló tájékoztató célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető: www.eca.europa.eu.

Az Európai Számvevőszék ajánlásai:

- A Bizottság zárja le az eddig elvégzett helyesbítő intézkedéseit és továbbra is a vidékfejlesztési kiadások terén felmerülő hibák eredendő okaira összpontosítson. Erre vonatkozóan a tagállamok adott esetben tegyenek a közbeszerzésre, a szabályok szándékos megkerülésére, valamint az agrár-környezetvédelmi kifizetésekre vonatkozó megelőző és helyesbítő intézkedéseket.
- A Bizottság szorosan kísérje figyelemmel a vidékfejlesztési programok végrehajtását, továbbá szabályszerűségi ellenőrzései során vegye figyelembe a vonatkozó szabályokat, adott esetben beleértve a tagállami szinten elfogadottakat is, annak érdekében, hogy csökkentse a hiányosságok és hibák megismétlődésének kockázatát.

A szerkesztők figyelmébe

Az Európai Számvevőszék különjelentései, amelyek az év során folyamatosan jelennek meg, adott uniós költségvetési területekre vagy irányítással kapcsolatos kérdésekre irányuló kiválasztott ellenőrzések eredményeiről számolnak be.

A „**Hibák a vidékfejlesztési kiadásokban: a hibák okainak és kezelésének áttekintése**” című, 23/2014. sz. különjelentés azt vizsgálja, hogy a vidékfejlesztési támogatások mennyiben teljesítik a vonatkozó jogszabályokat és rendelkezéseket, valamint bemutatja a vidékfejlesztés terén felmerülő magas hibaarány fő okait. Értékeli továbbá, hogy a tagállamok és a Bizottság által tett lépések eredményesen foglalkoznak-e ezekkel az okokkal a jövőben. A jelentés a 2014. szeptember végéig az ellenőrök rendelkezésére bocsátott információkon alapul.

Az Európai Unió és tagállamai a 2007–2013-as programozási időszakban több mint 150 milliárd eurót irányoztak elő a vidékfejlesztési politikára, majdnem egyenlő arányban felosztva a beruházási intézkedések és a területalapú támogatások között. A vidékfejlesztési kiadásokat a tagállamok és a Bizottság megosztott irányítás keretében hajtják végre. A tagállamok felelősek a vidékfejlesztési programoknak a megfelelő területi szinten történő végrehajtásáért a saját intézményi rendszerüknek megfelelően. A Bizottság felelős a tagállamok felügyeletéért, biztosítva azt, hogy eleget tegyenek kötelezettségeiknek.

A vonatkozó szabályoknak a magas hibaarány által is jelzett jelentős megsértése azt jelenti, hogy az érintett pénzüsszegeket nem a szabályok szerint költik el. Ez hátrányosan befolyásolhatja a vidékfejlesztési politika célkitűzéseinek – mint a mezőgazdaság és az erdészet versenyképességének javítása, a környezet és a vidék fejlesztése, a vidéki élet minőségének javítása és a vidéki gazdaság diverzifikálásának ösztönzése – megvalósítását.

A hibák akkor minősülnek lényegesnek, ha a kiadások több mint 2 %-át érintik.